

LBRIS

We know
books

Ionel Teodoreanu
La Medeleni

Hotarul nestatornic

♦
Drumuri

♦
Între vânturi

ROLCRIS

Cuprins

Volumul I.	Hotarul	5
Volumul II.	Drumuri	187
Volumul III.	Între vânturi	511

I. POTEKIN ȘI KAMI-MURA

Doi țărani îl salutară cu o arhaică solemnitate pe viitorul stăpân al moșiei. Mișcarea vastelor pălării îl învălui pe Dănuț cu epicul vânt al gloriei. Se opri în mijlocul șoselei ca un gladiator aclamat în arenă cu călcăiul pe trupul biruitului, având drept scut zmeul, drept lance sfoara al cărei fuior îl strângea în pumnul răpezit îndărăt.

— D-apoi nu te doboară, boierule, namila asta? întrebă unul dintre țărani.

— Pe mine?!

Dănuț tocmai isprăvisese clasele primare. Era licean în vacanță.

— Mai bine hai de i-om da boierului o mână de-ajutor să-l suie, se amestecă în vorbă celălalt țăran, apropiindu-se de zmeu.

— Da' mare-i! se minună el. Cât o fereastră boierească!

Dănuț se simți mândru că zmeul e al lui și umilit că e mai mare decât el. Instinctiv – cum ocolește o femeie mărunță vecinătatea celor înalte – se îndepărtă grav, măsurând șoseaua cu pasul. Zmeul rămase arestat între cei doi țărani.

— Oprește, boierule, că nu bate vântul dintr-acolo; întoarce-te-napoi, porunci sfătos unul dintre ei.

Dănuț se codi o clipă, cercetă zările, se încruntă cu demnitate, ca frământat de socoteli adânci, de răspunderi... și se supuse. În goana mare trecu pe lângă zmeul atent, și fugi, și fugi depănând sfoara între degete. În urma lui mosorul se zbătea ca un guzgan epileptic.

— Dați-i drumul! răcni el de departe, smucind sfoara din răsputeri. Zmeul căzu în cap, Dănuț pe spate.

Între timp, unul câte unul, apoi pâlcuri-pâlcuri, copilașii satului îngrădără, desculți și naivi, evenimentul de pe șosea.

— Lasă, boierule, că ți-l muștruluiesc eu, îl liniști unul din țărani, ștergându-i straietele de colb cu bătăi delicate, ca pe un patrafir.

— Vezi! Vezi! Dacă nu i-ați întins coada, suspină întretăiat Dănuț, abia stăpânindu-și lacrimile.

— Ia să vezi, boierule, numai să-l iei cu binișoru', ș-ăl vezi că pornește! Așa-i și calu' nărăvaș!... Ia te uită mata!... Ș-ăl tragi... ș-ăl încerci, ș-ăl mai lași slobod... și iar tragi hățu'... Ian auzi!

Melodică mânie de violoncel, zbârnițoarea vâjăia în salturile, tresăltările și înconvoierile-ncordate ale zmeului însuflețit de viața vânturilor străvezii. Cozile se alintau feminin în larg, dezmiardând puterea vânturilor.

— Hooo-pa!...

Dănuț întinse brațele pe jumătate, într-ajutor celui de sus, c-un gol în piept și, înflorat, își feri capul. Cu o pornire de balet, fetele se mlădiară lin; băieții se-ncordară, gata să se avânte.

Ca un delfin pe valul mării zmeul se dăduse peste cap... și mărâind se întepenise iar la loc, piept în piept cu-nregel văzduh...

În urmă ondulară cozile, păstrându-și grația de stele căzătoare.

— Hăi-hăi! Chiuiră copiii. Dănuț clipi, zăbind.

Sfoara curgea repede spre cer. Zmeul se înălță deasupra satului, mai sus decât dealurile, decât soarele, decât rândunelele. Copiii îl căutau cu mâna streășină la ochi, cu degetul celeilalte întins.

— Uite-l, măi! izbucni un băiețel.

— Taci, măi! se răsti la el altul.

— Ci, măi? Ci?

— Sss! se-ncruntară ceilalți.

În tăcerea din nou limpezită, cerul torcea înăbușit. Dănuț pipăi sfoara ca pe tăișul unei săbii, cu vârful vârfului degetelor.

— Apucă zdravăn, boierule, că țin și eu...

Dănuț se inghesui în țaran, apucă sfoara și, pătruns de adâncimea bulboanei de sus, își trase o mână de pe sfoară. Dibuind cu ea îndărăt, apucă brațul omului. Mâna de pe braț strângea din răputeri; cea de pe sfoară, ușurel.

— Ține bine, boierule, nu-ți fie frică!... Pune amândouă mâinile, voinicește!

Cu o pornire dușmănoasă, Dănuț se opinti și trase, încrețindu-și fața. Cerul nu se desfundă... În mâinile lui, atletică, sfoara vibra, umplându-i mușchii de bărbăție... Ochii îi străluciră îmbătați.

— De-acum poți pleca.

— Rămâi sănătos, boierule! glumi cu seriozitate țaranul, prefăcându-se că pleacă. Sfoara-i izbucni din mână.

— Stai! Stai! Nu mă lăsa! Scapă-mă! țipă Dănuț, îmbrâncit, târât, răscolit de panica unui înec în văzduh.

— Iaca aici-s!

Din urmă răsună un trap jucăuș...

— Vă poștește conia de grabă la curte.

— De ce? se răsti Dănuț către omul de pe bihuncă.

— Mergem la gară, boierule, că-i vremea! răspuse omul, abia stăpânind calul.

— Feriți, măi! chiuiră copiii, zbughind din calea calului speriat.

Colbul se luă la trântă cu șoseaua... Hora copiilor încercui deindeaproape pe Dănuț.

— Ce ne facem? întrebă el măhnit, cu toată nădejdea în țaran... Îl dăm jos?

— Mai lasă-l bădie!... Nu-l da jos, boierule! se rugară în cor copiii, când la țaran, când la Dănuț.

— Eu zic să-l ducem în ogradă și să-l legăm.

— Sigur! Sigur! jubilă Dănuț, mai-mai să sară de gâtul mântuitorului.

În frunte cu Dănuț, alaiul mărunților călăuzi până la poarta ogrăzii pasul înalt al zmeului... Ograda se umplu de zarvă: câinii hămăiau, slugile răsăreau din toate părțile.

— Hai, Dănuț, hai că vine trenul, îl îndemnă din trăsură, gata de plecare, doamna Deleanu, cu mâinile pe urechi.

— Stai, mamă, nu vezi că am treabă! răspuse Dănuț, trăgând de sfoara zmeului priponit, ca spre încercare.

— Gata, boierule! De-acuma nu mai scapă, că doar îl ține un stejar!

— Ai isprăvit, Dănuț?

— Bine, da' cine-l păzește? se îngrijoră el.

— Noi! Noi! protestă poarta înflorită cu copii.

— Ba eu! hotărî apăsat un băiețas mai răsărit, îngroșându-și glasul.

Înfruntând dulăii, intră în ogradă și se înfipse lângă stejarul incolăcit de sfoara zmeului.

— Cum îți zice ție? îl cercetă bănuitor Dănuț.

— A Marandei, să trăiți, răsună marțial răspunsul.

— Și mai cum, băiețele? întrebă cu blândeță doamna Deleanu, scoborând pe scara trăsorii.

— Gheorghită, sărut mâna!

— Și nu ți-i teamă c-or să te mănânce câinii?

— Ehe!...

— Măi Gheorghită, să nu te miști de-aici! porunci Dănuț.

— *Ecoutes, mon petit, il faut lui parler gentiment, pas de cette manière; tiens, donnez-lui des bonbons.*¹

— Na... poftim, retușă Dănuț subt privirea doamnei Deleanu.

Și, brusc, îi întinse cutiuța cu bomboane violete, oferindu-i orășenește.

Gheorghită șovăi, dar îndemnul cucoanei îl hotărî. Înșfăcă repede cutiuța. Dănuț rămase cu capacul, indignat și nedumerit. Doamna Deleanu începu să rădă.

— Lasă, Dănuț, dă-i și capacul... Pofitim și dumitale pentru un rachiu, și-ți mulțumesc.

— Să trăiască boierul și să crească mare! se ploconi țaranul. Trăsura porni.

Urcându-se în genunchi pe pernă, cu bărbia sprijinită de poclit, Dănuț privi îndelung, cu melancolică invidie, pe din ce în ce micșoratul Gheorghită. La fel priveau copiii, cățărați de-a lungul porții, pe străjerul stejarului cu zmeul.

Rămas stăpân, Gheorghită a Marandei dezmierdă sfoara întinsă și sonoră ca o strună... și nesocotind bunătățile din pumnul închis, se așeză la pământ sprijinindu-se de trunchi, își încrucișă brațele pe piept și începu să privească cerul ca un flăcău îndrăgostit.

— ...Te rog, nu te deranja, domnule Șteflea.

— Vai de mine! Scuzați, vă rog! Știți, căldurile...

Odăița scundă bázăia ca un 10 mai al muștelor.

Șeful gării, cu surtuțul pe jumătate îmbrăcat, boxa în zadar, pe nevăzute, cu pumnul îndărăt, gaura blestemată a celeilalte măneci... În sfârșit, răzbind prin tunelul de alpaca albastră, mâna șefului se repezi spre mâna înmănușată a doamnei Deleanu. Cu o înclinare eroică de om gras, sărută mănășa. Aducându-și aminte de batistă, și-o luă de pe cap, pudic.

Dănuț se simți înfrigurat, ca într-o magazie cu jucării misterioase. Nu-și lua ochii de la *looping-the-loop*-ul lent al benzii de hârtie ciuruită de pe rotița telegrafului... Știa că banda aceea e tainicul funicular cu care urcă și coboară cuvintele de prin văzduh... și parcă nu-i venea să creadă.

— Vine regulat, domnule Șteflea?

1 Ascultă, micuțul meu, trebuie să-i vorbești frumos, nu așa; ține, dă-i bomboane (fr.).

— Vai de mine, coniță, imediat! gâfâi șeful.

— Hai, Dănuț, afară.

Pe peron așteptau un buchet de găște legate, o traistă vărgată și, blondă, dimineața de vară între doi castani.

— Ia să te văd, Dănuț... Vai! În ce hal ești!

Costumul elegant de marinier, îmbrăcat abia de dimineață, încercase naufragiul șoselei. Sandalele fumegau la fiecare mișcare de colbăite ce erau, iar șosetele atârnavă buzate, descoperind gleznelor mai albe decât pulpele.

Doamna Deleanu se așeză pe bancă, avându-l pe Dănuț în față, ca o problemă de arhitectură. Își ridică voaleta, își scoase mânușile. Dănuț se simți reconstruit.

Cochetă impertinență – poruncită de năsul cărn copilărește – bereta albă se înclină spre ceafă, cam pe-o ureche, decoltând fruntea în întregime; panglicile fluturară marin; funda albastră reînflori cu ancora pe față, la îmbinarea aripelor gulerului...

— Numai o mireasă-i lipsește! se minună duos șeful gării, răsărind cu o conducuță subțioară și cu chipiul roș deasupra pletelor batistei.

— Vine?

— Vine.

— Dănuț! Dănuț!

Cu resemnare satisfăcută, ca salvat de la sinucidere, Dănuț se lăsă tras îndărăt. Zărise la orizontul vertiginos al șinelor un punct negru, dușmănos ca o gaură de revolver încărcat.

Mai așteptară, privind șinele nervoase... Îngrozitor de supărată pe gară, mașina trecu înainte...

— Marfă... marfă... marfă; a treia... a treia... a treia... descifra Dănuț în gura mare, clipind și strângând mai tare mâna doamnei Deleanu.

— Uite-l pe tata, mamă! Nu-l vezi?! Papa! Papa! La fereastra unui compartiment, mâinile domnului Deleanu scuturau mânușele spre cei de pe peron... La ușa vagonului fluturară pletele întunecate ale Olguței. Nici nu se oprise trenul, că Olguța și sărise de pe scară, veselă, familiară, cum sârea și dimineața din pat pe covoraș.

— Vai, Olguța! vrei să mă îmbolnăvești? țipă doamna Deleanu, alergând spre ea.

În treacăt, Olguța-i sărută mâna și se repezi la vizitiu:

— Moș Gheorghe! Moș Gheorghe! Am venit!

În urma Olguței se coborâră bagajele – trecute pe geam lui Ion –, apoi domnul Deleanu, cheflu, în haine de *soie-ecruc*, cu panamă pe ceafă, gata să glumească, să interpeleze; după el, cu mișcări liniștite și ochi mari de îndrăgostită, privind și respirând vacanța, Monica.

— Ți pare bine că ai venit la noi, Monica? o întâmpină doamna Deleanu, luând-o în brațe, de-a dreptul de pe ultima treaptă, și sărutându-i obrazii.

— Da.

Pălăria de pai, cu boruri rotunde și panglică neagră, prinsă cu elastic pe sub bărbie, îi alunecă pe spate, atârnavându-i de gât.

Doamna Deleanu surâse părului descoperit: era auriu cum sunt numai pletele de soare, pe care copiii vânători de futuri le găsesc prin iarba crângurilor, zâmbind sub pălăria lor, în locul fluturelui după care au azvârlit-o.

— Ei, copii, n-am uitat vreun bagaj?... Bun... Totu-i în regulă! Ei, bravo!

Grozav îs de binedispuși! se lumină de-a binelea domnul Deleanu, frecându-și mâinile ca după un proces câștigat.

Gestul bucuriei, al enervării și al spălatului pe mâni era același la domnul Deleanu.

Dănuț se bosumflase; nimeni nu-l lua în seamă, nimeni nu se uita la el!

Închise ochii și se făcu nevăzut!

— Mamă, unde mi-i pălăria? gâfâi Olguța, sosind în goana mare de la cai.

Un cap de bunic, cu ochelari de aur pe vârful nasului, apărură la fereastra vagonului.

— Mă rog, a rămas în compartiment o pălărie de domnișoară; nu-i a dumneavoastră?

— Ba da! o revendică Olguța cu tărie.

— Mai bine mulțumește domnului, Olguța... Poftim! Ce ți-ai mai uitat? o cercetă, măsurând-o din cap până-n picioare, doamna Deleanu.

— Pfuuu! izbucni Olguța, dând cu ochii de Dănuț. Șopti ceva la urechea Monicăi.

— Pfuuu! pufniră amândouă.

— Bufta, Bufta poloboc, cioc-poc, cioc-poc! apostrofă Olguța pe Dănuț.

Cele două săptămâni de vacanță la țară îi rotunjiseră obrazii, stârnind astfel o nouă poreclă pe buzele Olguței. Deșteptat din posomoră și uitare, Dănuț măsură pieziș pe sora lui și, cu mâinile care ținuseră sfoara zmeului, o palmui din două părți, alungând de pe obrazii ei paloarea examenelor.

— Bravo! Galant cavalier! se amestecă, de la fereastra trenului pornit, domnul cel bătrân.

— Respectili mele, coani Iorgu! răsună un glas de la fereastra vagonului următor.

— *Vus tis di land?... A ghiten Weig.*

La auzul jargonului ireproșabil, ferestrele vagonului de-a doua se umplură de capete semite, ca ferestrele unei cafenele de pe Ștefan cel Mare... și de serviabile salutări. Care negustor din Iași nu fusese sau nu era clientul lui conu' Iorgu Deleanu!

— Copii! Copii! Ia, mă rog! îi potoli doamna Deleanu, despărțind la timp pe Dănuț de pumnul și piciorul Olguței.

— Am să-ți arăt eu ție! gesticulă Olguța.

— Lasă, Olguța, nu vorbi c-un rău crescut, o împacă Monica, luând-o de braț. Porniră înainte, împreună cu doamna Deleanu... Dănuț le ajunsese din urmă.

— Voi... voi sunteți niște *fete!* le aruncă el cu glasul încet de indignare.

— Nu-i adevărat! bătu din picior Olguța, răzbită de insultă.

— Nici nu mai încape vorbă. Tu ești băiat, interveni domnul Deleanu. Singura noastră fetiță e Monica. Așa-i, Monica?

— Ba și eu! protestă Olguța... Da nu-i dau voie lui – îl fulgeră cu degetul – să mă insulte!

— Numai foc îi duduia noastră, șopti moș Gheorghe, cu zâmbete-n mustăți și-n ochi, cătră omul care-ncărca geamandanele în căruța.

— Pace vouă! le porunci răsând domnul Deleanu. Cine merge cu mine în bihuncă?

— Eu! se pripri Dănuț.

— Ba eu! îl înlătură Olguța.

— Eu am spus întâi!

— Ce-are a face!

— Ba are!

— Nu vorbesc cu tine.

Între timp, doamna Deleanu se urcase în trăsură.

— Bine, da cu mine nu vine nimeni?

— Eu, *tante* Alice, se oferi Monica.

— Atunci, voi haideți cu mine în bihunca.

— El să meargă în trăsură, stăruind încruntat Olguța.

— Duduiță, îi șopti moș Gheorghe, hai cu moșu' pe capră. Olguța se însemnă... dar repede-și luă o figură de mucenică.

— Du-te cu bihunca! Mie nu-mi trebuie!... Lasă, lasă! se prefăcu ea că suspină, urcându-se pe capră, eu îs persecutată: știu eu!

Și smulgând biciul din teaca lui, șfichiui caii.

— Stai binisor, duduiță, că ne răstoarnă!

— Moș Gheorghe, zvăcni Olguța cu neastâmpăr între picioarele lui, mână cât poți... Să nu cumva să ne ajungă! Auzi, moș Gheorghe?

— Vă salut cu respect, coane Iorgule!

— Hei! ce mai faci, domnule Șteflea? Tot voinic?! Tot vesel!?

— Vă mulțumesc! Cu slujba... Mmdă!...

Neastâmpărul și mânia clocoteau în sufletul lui Dănuț, încălecat pe bihunca; deopotrivă și-n copitele calului rămas pe loc, în urma trăsorii.

— Hai, papa, te rog... iute...

— Stai, frate, ce atâta grabă? Doar nu ești președinte la Casație!

— Să dea Dumnezeu s-ajungă! dori din adâncul inimii domnul Șteflea.

— Ai ajuns cu vreun proces pe-acolo?

— Chiar pân-acolo nu, se spovedi el modest... Numai la Curtea de apel, dă, ca omul!

— O mână de-ajutor?

— Dac-ați vrea! îndrăzni el.

— Ei! Om vorbi altădată.

Dănuț se muiașe: trăsura nu se mai vedea. Un nod amar i se urcă în gât, amin-tindu-și cum se urcase Olguța pe capră... Atâta obidă se abătu asupra lui, încât subt pleoapele închise închipuirea-i dădu buzna în trăsură, alături de mama lui: să poată plânge și să fie consolată... Locul era ocupat de Monica!...

Dănuț dădu pinteni roților bihuncii.

Picioarele Monicăi nu ajungeau până la podeaua trăsorii; atârnav. Totuși, nu și le legăna.

Nici nu bătea cu vârful ghetelor sărguitor lustruite toaca, în geamandanul ei de pe scăunaș. Și mâinile Monicăi pluteau liniștite pe genunchii împreunați.

Numai vârful degetelor se ridicau uneori... și iar se lăsau, și iar tresăreau răsfirându-se...

...Fiindcă de-a dreapta și de-a stânga drumului se legănav lanuri de culoarea soarelui, când luminate, când umbrite, fiindcă pe-alocuri s-alungau atâția maci, de parcă toate pozele Scufiței Roșii din cărțile de basme porniseră însuflețite, lăsând albe paginile, rumenind câmpiile...

„Ce bine-i stă în negru!” gândi doamna Deleanu, și îndată-și duse cu spaimă superstițioasă mâna la gură. Monica avea abia zece ani și purtase de trei ori haina

de doliu, pe care copilăria ei o îmbrăcase acum pentru ultima oară, fiindcă de acum înainte nu mai avea pe nimeni... Rochia neagră, pentru moartea bunicii, i-o făcuse doamna Deleanu...

— Monica, ce culoare îți place ție mai mult? Ochii fetei priviră grav pe doamna Deleanu.

Prinzând privirea îndreptată asupra rochiței de doliu, își plecă genele negre pe ochii de miere brună. Obrajii i se împurpurară; lacrimi mari îi alunecară de-a lungul feței... Mănuțile ei strânsă rochița ca pe o păpușă primejduită.

— Pui mic, pui mic, n-am vrut să te supăr!

Îi luă capul mâhnit pe genunchi, murmurându-i descântecul cu vorbe dulci, pentru durerile copiilor și-ale îndrăgostiților.

Câmpiile zvoneau de răsetele glasurilor mici. Lumina soarelui adânc se dăruia pământului.

— Iartă-mă *tante* Alice, n-am să mai fac!... Îmi place albastrul, șopti Monica, îmbrăcând cu-albastrul cerului unde era bunica blondul holdelor unde-ncepea vacanța.

— Nu mai tragi din lulea, moș Gheorghe?

— Duduița moșului, toate le știe!... clătină din cap moșneagul. Ba trag eu, când am vreme! Toate cu rânduiala lor.

— Da, acuma de ce nu tragi?

Moșneagul ridică din umeri. Cum să tragă? Palmele lui negre și bătătorite învă-luiau, ocrotitoare, pumnișorii albi încleștați pe hățuri, ca două coji de nucă miezurile fragede.

— Da, caii cine să-i măie, duduița moșului?

— Cine?!... Eu.

— Bată-te norocul să te bată!

— N-ai titiun? îl cercetă Olguța, imitându-l.

— Cumpără moșu'!

— Moș Gheorghe, începu Olguța cu sfială, întorcând spre el coada ochilor negri ca două capete de rândunici ieșite din cuib, ți-am adus un pac *di titiun*... Vezi că m-am ținut de cuvânt, moș Gheorghe! îl dojeni ea cu seriozitate.

De astă-vară făgăduise Olguța moșului un pac di titiun, și nu uitase! Pacul era o cutie de tablă, cu tutun de lux cumpărată de Olguța din banii ei, de cu toamnă, și păstrată în dulăpiorul ei un an întreg.

Olguța n-avea buni.

Chipul vioi și ghiduș al moșneagului se încruntă de înduioșare. Ochii mici se micșorară sclipitori; mustețile-mproșcate-a neastâmpăr, tremurară zburlite.

Cuprinzând c-o mână hățurile încrustate cu mâinile Olguței, scotoci cu cealaltă în buzunarul de la piept, scoase o garofiță sălbatecă și, binisor, înfipse în pletele întunecate ale fetei roșul luceafăr al dedeochiului.

Dănuț n-auzea decât tictacul mat al copitelor, bătând în tact cu inima lui, până-n inima pământului. Subt roțile bihuncii, șoseaua viscoalea-ndărăt... Dănuț închise ochii.

„...Se făcuse noaptea neagră ca iadul, când zmeul se năpusti năprasnic în urma fugarilor. Fugea calul lui Făt-Frumos ca vântul, dar zmeul s-apropia ca gândul și Făt-Frumos simțea în spate...”

Dănuț deschise ochii, c-un fior în spate. Se prefăcuse el în zmeu, dar simțise numai spaima lui Făt-Frumos!... Și apoi, dacă Făt-Frumos ar fi tăiat capul zmeului, cine-ar mai fi urmărit-o pe Olguța?... Dănuț porni din nou la drum, călare pe bihuncă...

Domnul Deleanu ținea hățurile, dar nu i-ar fi trecut prin minte că nu mâna el calul... Și cum să-l fi mânat! Și bihunca și calul și hățurile, și Ion, care-l ținea pe Dănuț să nu cadă, de la spate, nu erau decât Dănuț prefăcut în ei toți. Cu dinții strânși, cu ochii închiși, cu fruntea încordată, Dănuț se iuțea după Olguța, în rostogolul roților, în tictacul mat al copitelor.

Dănuț se putea prefăce-n oricine, și-n orice; putea fi oricând, oriunde. N-avea decât să-nchidă ochii... Să fi vrut el, cât rău n-ar fi putut face! *Noroc* că era milos! Dănuț era mândru cu spaimă de puterile ascunse-n el... Odată se mâniase pe mama lui, fiindcă-l luase de urechi și-l pusese la colț. Închizând ochii Dănuț o omorâse... suferise... și, grăbit, o înviase la loc, căci dacă murea mama cine l-ar fi iertat! Nimeni nu bănuia tainele lui Dănuț, nici doctorul care-l știa pe de rost înlăuntru și-n afară. Subt pleoapele lui Dănuț, în adâncul lor, de acolo de unde vin lacrimile, se ascundea ceva, ca un somn cu visuri; cum închidea ochii era mai mare peste toți, chiar peste tata și mama. Pe mama o făcea împărăteasă, pe tata ori general, ori mare sftetic, pe Olguța ori copil de casă, ori o trimitea la bucătărie.

Când le povestise moș Gheorghe povestea lui Ivan Turbincă, Olguța ceruse moșului o turbincă la fel cu a lui Ivan.

— Dac-aș fi Sân-Petru, matale ți-aș da-o, duduța moșului!

— Dă-mi-o, moș Gheorghe!

— De unde s-o iau?

— Dă-mi-o, moș Gheorghe!

Olguța se înroșise de necaz. Dănuț tăcuse, c-un zâmbet pentru el, în ochi...

Mai târziu, la lumina lumânării, Dănuț își pipăise fruntea, privind-o în inecul ciudat al oglinzii. O dezmiardase chiar, ca pe un dar. Acolo era turbincă lui Ivan, în care încăpea tot iadul și tot pământul. Mult se bucurase Dănuț, fiindcă nimeni – niciolguța – n-avea turbincă. Și nimeni nu știa că numai el o are, când închide ochii...

Dănuț simți deodată vântul și soarele în părul lui.

— Ce-i?

— Opriți, boierule, opriți... a căzut pălăria conașului.

Fluturându-și panglicele, bereta se rostogolea pe jos. Ion sări după ea.

Papa, nu pornim? întrebă Dănuț, alarmat de presimțirea unui nou popas.

— Ține hățul, Ioane... Iar te grăbești? Măi, măi! Stai să-nvârt o țigară. Uite și pentru tine.

Zâmbind copilărește, domnul Deleanu îi înfundă panamaua în capul lui Dănuț, lăsându-l fără cap, ca un cuier ocupat.

— Hoăă! căscă el zgomotos, întinzând brațele alene.

Dănuț ridică panamaua, posomorât, și se uită la tatăl lui, care-și răsucea țigara, cu ochii femeilor *neînfelese* de bărbații lor.

— Uu-uu! uu-uu! uu-uu!...

— Cine face-așa, moș Gheorghe?! întrebă Olguța făcând întocmai.

— Caii, duduța moșului; au băut multă apă.

— Așa! au broaște-n burtă.

Monica dezmiardă mâna doamnei Deleanu.

— Tante Alice!

— Ce-i Monica?

— Nimic, tante Alice, zâmbi Monica, respirând adânc.

— Vrei să-mi spui ceva, Monica?

— Nu... E frumos, tante Alice!

— Pui mic!... Scoate-ți pălăria, să te rumenească soarele...

— Tante Alice, uite romanițe! recunosc Monica florile călcate în picioare prin ograda școlilor.

Romanițele râdeau în soare, și ele în vacanță.

— Acele ce-s, tante Alice?

— Sânziene!

— Și acelea?

— Sângele-voinicului!

— Și acelea?

— Condurul-doamnei!

— ...Sânziene, murmură Monica silabele tremurătoare de soare ca un vers uitat de albine pe buzele copiilor.

Tăcură.

Uguiau nevăzuți în jurul trăsorii, dulci hulubi... Caii dădeau din cap blajin, urcând la pas sușul... Pălpăiau fluturași albaștri... Rândunecele-și lăsaseră în iarbă, la uscat, rochițele umede de rouă... Drumul de foșnete și de miresme ducea spre cerul apropiat – cu părul auriu, cu obrajii palizi, cu cozile pe spate, cu mâinile împreunate – pe Monica.

Putea să răsară, acolo unde drumul se împreună cu albastrul, în haină albă, ținând într-o mână inelul cu cheile cele grele care deschid porțile cerului, sfântul Petre surâzând.

— Mi-i foame, protestă Olguța.

De când aștepta moș Gheorghe vorba asta!

— Sss! sopti el la urechea Olguței; are moșu' ceva!

— Ia să văd! îl rugă Olguța cu glas scăzut.

Moș Gheorghe scoase din buzunar o punguliță de hârtie.

— Ce are moșu'??

— Roșcove! porunci Olguța.

— Iaca, la asta nu m-am gândit, se întristă moșneagul.

— Ce ai acolo, moș Gheorghe? se frământă Olguța.

— Ia niște zahăr de gheață, oftă el melancolic.

— Monica! Avem zahăr de gheață! strigă Olguța, tropăind pe capră...

— Ei, moș Gheorghe, îmi pare că vrei să-ți dai leaful pe mâna dentiștilor! îl dojeni în șagă doamna Deleanu.

— Lasă, cuconiță, să mănânce copiii zahăr... Parcă matale nu-ți dădeam tot așa când erai mică!...

Doamna Deleanu zâmbi. Așa era. Și ea... Era mult de-atunci.

— Dar acuma îmi mai dai, moș Gheorghe?

— Dă, cuconiță! Cum o vrea duduța!

Olguța sfărâmă cețoasele diamante înșirate pe sfoară... Începu praznicul: Olguța, pe capră, sfărma, sugea și înghițea, și iar începea; Monica, în trăsură, ronțăia încetșor, privind aiurea. Doamna Deleanu sugea neîndemănatec, înghimpându-se în colțurile sloiului vanilat, gândindu-se la vacanțele de odinioară... Moș Gheorghe își smulgea mustețile zâmbind. Olguța nu-l uitase: cu de-a sila îi vârâse în gură o bucată de zahăr; moș Gheorghe o furișase în buzunar, cu mare băgare de samă, ca pe un dar de preț.

— Moș Gheorghe, grozav mi-i de poftă de un castravete crud... știi, cu sare și chiper! ronțăii Olguța.

— Lasă s-ajungem! Îți pregătește moșu', cum știe el.

— Moș Gheorghe, cumpărăm și roșcove de la crâșmă... N-am mai mâncat de când! Știi, la cofetărie n-au roșcove! Auzi, moș Gheorghe?

— Aud eu!

— Și cumpărăm?

— Cumpărăm, cum nu!

— Și mâncăm.

— ...Dacă mi-i da dinții la loc oi mânca și eu, șoricelul moșului!

— Vai, moș Gheorghe! N-ai să mânânci roșcove?... Hai să le facem compot.

Un nechezat vesti din urmă apropierea bihunței; caii de la trăsura nechezară războinic. Olguța se răsuci, privi, se încruntă și puse mâna pe bici.

— Moș Gheorghe! Nu mă lăsa! Ne-ajung!

Mult iubea moș Gheorghe caii, și pe cei de la trăsura, și pe cei de la bihuncă.

Totuși, întrecerea începu vioaie, ca odinioară, când boierii erau năprasnici la mănă și la veselie, și când surugii învârteau harapnice intrând cu oiștea-naintașilor la porți, ca să zâmbească inima boierilor de țipetele jupânițelor. Moș Gheorghe își mai aducea aminte, știa și Olguța de la el.

— Hii-hiii!... chiuu Olguța.

Moș Gheorghe zâmbi numai; biciul șuiera o vorbă de șarpe; caii lungiră trapul, scuturând coamele grele, fluturând cozile lungi... Și opt copite bătură toba luptelor.

— Uită-te-napoi, Monica! o îndemnă Olguța, în gura mare, ca în plină vijelie. Monica îngenunche pe perne, ridicând capul pe deasupra poclitului.

— S-apropie?

— Parcă... șovăi răspunsul.

— S-apropie?

— Parcă da, se temu Monica.

— S-apropie? tună Olguța, luând biciul din mâna lui moș Gheorghe.

— Da-da! se-nspăimântă Monica.

Cu trupul lung și zvelt de libelulă, bihunța răsări în rând cu trăsura, gata s-o întrecă.

— Grăbiți, copii! Grăbiți: mi-i o foame grozavă! Și-o sete! le vorbi din goană domnul Deleanu.

Dănuț, senin, se uita drept înainte, încordându-și coada ochiului. Astfel arăta Olguței disprețul lui și totodată putea să-i și zărească înfrângerea prelungă.

„Ce bine-i să fii bărbat!“ gândi Dănuț respirând cu neșat aroma de tutun desprinsă din haina tatălui său, respirând cu convingere duhoarea de tutun mâinilor și a suflării lui Ion de la spate.

— Moș Gheorghe, oprește! hotărî în șoaptă Olguța.

— Ho-ho, copii! Ho-ho, băieți!

Bihunța se ducea dusă ca o săniuță cu roți prin pulberi.

— Da, da! Fugiți dumneavoastră cât vreți! Noi nu omorâm caii, le aruncă Olguța, ca o piatră ucigătoare din urmă, mărînimia milei.

Caii oprîți găfăiau din greu; suflările lor alergau încă, zbuciumându-i pe loc. Cei din trăsura se ridicaseră în picioare, urmărind fumul bihunței pe șosea.

Olguța răsucea biciul, îngândurată... Ielele străvezii ale arșiței umpleau zările de jocuri fără trupuri. Și deodată, ca o melancolie de fân cosit în toamna soarelui de sus, de ingeri triști și blânzi, mireasma sulfinei îi învăliu.

— Nu mai pot! Mor de sete! răsuffă Olguța răsturnând în trăsura brațul de sulfină smulsă voinicește.

— Lasă că pornim îndată, o potoli doamna Deleanu, ștergându-i cu batista focul obrajilor nădușiți.

— Uite, *tante* Alice! răsări și Monica, aducând în brațe mănunchiul verde plin de galbene scânteii, și pe obraji culori de câmp, culese o dată cu sulfină și cu albăstrelele din păr.

Ocolind trăsura pe dindărăt, să se urce în stânga, Monica se opri deodată, ca întâmpinată de un gând rău... Hăinuța neagră, trăsura oprită! În mintea ei de copil necăjit, toate trăsurile mergeau spre cimitir; toate trăsurile oprite așteptau pornirea convoiului...

— *Tante* Alice! Trăsura n-are număr!

— Sigur că n-are! Trăsurile de casă n-au număr.

— N-ai număr! șopti Monica trăsुरii și-o bătu cu mănua, bucuroasă.

Ajutorată de Monica, doamna Deleanu orândui în poclit mănunchiurile de sulfină, răsfirând șuvițele... Caii porniră... Multă vreme, albine credincioase urmărira colibioara de sulfină... În soare, sclipeau stelute aromate, fulguind ușor pe capetele din trăsura.

— *Tante* Alice!

— Ce-i, Monica?

— Mai e mult până acasă?

— Acuși ajungem!

— Vai!

— Îți pare rău, Monica?

— Nuuu, *tante* Alice!

Sigur că-i părea bine! Și totuși... parcă ar fi vrut să nu se mai coboare niciodată din trăsura fără număr și cu sulfină în poclit: trăsura vacanței.

— Moș Gheorghe, ce s-aude? întrebă Olguța, cercetând cerul cu mâna adusă deasupra ochilor.

— Bat câinii!

— Ei! Câinii! Sus, moș Gheorghe!

— Bată-l să-l bată! Zmăul lui conașu' Dănuț.

— Aha! mormăi Olguța.

— Lasă, că-ți face moșu' unu' mai frumos!

— Nu-mi trebuie!

Caii se opriră și, smucind de hamuri, trecură pragul porții la trap, pe subt vâjăitul zmeului străjuit de un stejar și de un marinar mărunț. De-un marinar! De-un amiral având pe buze zâmbetul același care primi spada înfrântului Napoleon.

Risipa albă a caselor ogrăzii, cu cea din mijloc largă și adâncă și stăpână peste toate, răsări ca o luminoasă mănăstire fără turle și călugări în ochii Monicăi.

Sforăind, caii se opriră la scară... În freamătul de viță verde al pridvorului, zorelele multicolore căscău fraged.

— Mi-i foame! țipă Olguța cu mânie. Unde ești, babo?

La glasul ei, cu chip și trup enorm de eunuc – broboadă albă și pestelcă albă, răzând în hopurile pântecului și-n căscatul știrb al gurii, cu brațele deschise cuprinzând ograda toată – cobori pe scări bucătăreasa.

— Aici-i baba! Da bine c-ați venit odată, că-mi ard puii pe frigare, bătu-i-ar norocii să-i bată!

Un cearșaf ud prins cu ținte de colțurile ferestrei deschise se bomba lin și iar venea la loc, prefăcând căldura care moleșea caisele livezii în răcorită boare.

În odăița fetițelor nu era nimeni... Intrase Anica în goană desculță, lăsând pe scaun geamandanul ușurel al Monicăi și ieșise trântind ușa, după ce-și scripise în oglinda ovală a șifonierei de mahon, surâsul de țigancă tânără.

Acum geamandanul cu inițialele bunicei era singur. În el așteptau portretul bunicei și o păpușă îmbrăcată în negru, să vadă noua locuință a Monicăi.

Monica, așezată în sofragerie la masă, pe un scaun cu două perne dedesubt, mânca frumos cum o învățase bunica: cu șervețelul agățat de pieptarul rochiței, fără să-și întindă coatele pe masă, cu gura închisă, ținându-se dreaptă...

Dacă ar fi intrat bunica în odaia fetițelor și-ar fi pus ochelarii și, fără să atingă cu degetul nici șifoniera, nici cele două dulăpioare de lângă paturile de nuc, ar fi văzut că pic de colb nu-i nicăieri, nici muște, și-ar fi oftat cu ușurare; ar fi simțit mirosul de podele ceruite imbinându-se cu aroma de răcoare păstrată doar în tihna caselor bătrâne unde ierneză mere și gutăi și ar fi clătinat din cap cu bunătate și cu duioșie; și s-ar fi aplecat cu multă trudă asupra paturilor neted învelite, și dezvelind un colț ar fi văzut că așternutu-i de olandă și că spălătoreasa-i vrednică, și că-n dulapul rufelor mai e sulfină și lavandă, și-ar fi acoperit ea cu evlavie colțul descoperit; și dacă ar mai fi deschis și șifoniera și-ar fi văzut păpușile care așteptau emoția fetițelor premiate la examenul de clasa a treia primară și-ar fi luat bunica ochelarii de pe nas – ștergându-și-i, ar fi făcut o cruce la icoana Precuratei din părete, o alta deasupra încăperii – și-ncetșor, încetșor, ar fi ieșit, și s-ar fi dus... fiindcă Monica putea să intre, în odaia fetițelor nu mai era nimeni.

— Copii, dați-mi voie să-mi scot haina; nu mai pot.

Scotându-și surtucul de *soie-ecrue*, domnul Deleanu rămase în cămașă de *soie-ecrue*, cu guler jos și moale. Ridicându-și brațele în sus, le scutura; mânicile alunecară în jos. Păstrase mișcarea aceasta de mult, de pe atunci când avocații pledau îmbrăcați în robă. Păstrase și roba cu gândul că Dănuț va îmbrăca-o într-o zi ca să pledeze... Poate că până atunci vor pricepe „cretinii” – cretinii erau toți aceia care contraziceau părerile profesionale ale domnului Deleanu – că roba dă aripi cuvântului, și vor reintroduce-o. De nu, să-i amintească măcar din dulap, lui Dănuț, de vremurile vechi.

Domnul Deleanu își iubea profesia „ca pe-o amantă” – așa spusese într-o pledoarie la Casație, rostind cuvântul ilegal cu pasiune și aroganță, ca să deștepte pe un consilier adormit – și dorea ca și Dănuț să gândească și să poată spune la fel... Dacă Olguța ar fi fost băiat!...

— Ei, Dănuț, acumă ești licean! Ești băiat mare! Poți judeca. Te faci avocat ca și tata?

Doamna Deleanu ridică din umeri.

— Lasă-l te rog să mănânce mai întâi!... Dănuț! Iar ții coatele pe masă!...

Uite-te la Monica ce frumos mănâncă. Și-i mai mică decât tine!

Olguța își retrase coatele zâmbind. Dănuț se înroși. Scăpărând o privire cruntă înspre Monica și Olguța... Teroarea comparațiilor cu Monica dăinuia de un an: de când Monica și Olguța preparau împreună, cu aceeași profesoară, clasele primare... Cine-o mai descoperise și pe Monica! Olguța! Firește! Ea aducea și puii de mătă părăsiți pe subt garduri, spre deznădejdea bucătăresei. Asta mai mergea! Dar pe Monica n-o putea mistui. Uzurpatoarea! Aliata Olguței! Blonda!... Dănuț demult aștepta prilejul s-o tragă de cozi cum trebuie!

„Lasă!” înghiți el în gând. Și din nou se dezrobi, afară, cu zmeul.

Ochii Olguței îl iscodeau pe subt gene. De la o vreme băgă de samă. Clipi, se suci. Olguța nu-l slăbea din ochi. O ținti și el drept în ochi.

— De ce te uiți la mine?

— Eu? se miră candid Olguța.

— Da, tu! replică el, hotărât să facă scandal.

— Eu nu mă uit la tine! Eu mă uit la Monica! argumentă Olguța, uitându-se la Monica. Spune și mata, mamă?

— Ba te-ai uitat! își ieși din fire Dănuț, schimbând timpul și împungând cu degetul, violent.

— Ei, și?! N-am voie să mă uit?

— Bine! Vom vedea!

— Ba ia te rog să te astâmperi! îl urechi din ochi doamna Deleanu.

— Pfuu! se bucură Olguța cu șervețul la gură.

— Și tu să te liniștești!

— Eu nu fac nimic!... Era să mă-nec! răsufli Olguța.

— Ia, mă rog!

Domnul Deleanu își trecu zadarnic șervețul peste față; toți îi zăriră râsul. Dând din umeri se resemnă și doamna Deleanu să rădă. Râsul se răspândi ca o horă batjocoritoare în jurul posomorâlii lui Dănuț. Se ridică de la masă, zvârlind șervețul, și porni spre ușă.

— Dănuț, unde te duci? Ce, ai isprăvit? Ne-am ridicat de la masă?... Ia poftim înapoi!

— Nu vreau! îngână Dănuț cu jumătate glas.

— Nu vrei la masă?... Bine! Foarte bine!... Atunci poftim la colț... Auzi, Dănuț? încheie, scurt și energic, doamna Deleanu.

Dănuț se duse, gârbov... În sofragerie se făcuse o tăcere solemnă... Doamna Deleanu zâmbi cu bunătate întâlnind ochii speriați și umezi ai Monicăi ațintiți asupra ei.

— Vrei să-l iert, Monica? Monica dădu din cap cu putere.

— Poftim la masă... Și mulțumește Monicăi! Da, da!

— *Merci!* tremurată sarcastic buzele lui Dănuț, lăsând o mână moartă în mâinile Monicăi.

— Acum mănâncă-ți caisele.

Dănuț despică în dinți o jumătate de caisă și așteptă, și așteptă să-i treacă nodul din gât, ca să o poată înghiți... Cu sâmburele în ea și cu o viespe proaspăt aterizată, cealaltă jumătate rămase în farfuria cu caise grațiate de la moarte.

— Să vă fie de bine... Eu mă duc să mă cule!

— Dănuț, du-te și tu la culcare.

— De ce, mamă?

— Fiindcă așa trebuie!

— Hai cu tata și te culcă, măi băiete! îl consolă domnul Deleanu, căscând cu poftă.

— Și zmeul de afară? scânci Dănuț.

— Te-așteaptă.

Bucuria jocului cu zmeul în plin soare se umplu de amărăciunea somnului silit.

„Lua-l-ar dracu' de somn!“ blestemă Dănuț în gând pe Molohul după-amiezilor copilărești.

— Ai isprăvit, Monica?

— Da, *tante* Alice; mulțumesc! răspuse Monica, păturindu-și șervetul și scuturându-și fărâməturile de pe rochiță.

— Haidem să-ți arăt odaia voastră...

Olguța, cu capul plecat în farfurie, trudea mâncând caise, absorbită și atentă ca și cum ar fi învățat o poezie pe de rost.

— Și tu, Olguța, hai-hai, isprăvește.

— Vin îndată; uite, numai patru caise mai am, se rugă ea.

— Să știi că te-aștept în odaie, Olguța! Să nu cumva să te prind pe-afară!

— Dacă spun că vin!

— Bine-bine!

Rămânând singură, Olguța trase cu urechea... Încredințându-se că nu se-ntorcea nimeni în sufragerie, se uită lung la Profira. Profira își întoarse fața turtită de pansea albă spre Olguța. Așteptă... scuturând un șervet.

— Profira... Ascultă bine... Adă-mi chiar acuma un foarfece, un creion și o bucăciță de hârtie! gesticulă *Olguța* cu degetul arătător, întovărășind substantivele cu câte o ciocăneală în masă.

— La ce, duduie? căută să se dumirească femeia.

— Nu te privește! Așa vreau eu!

În așteptarea Profirei, Olguța își sprijini bărbia de marginea mesei, își lăți coatele, strângându-și obrăjii cu pumnii, și medită preocupat.

— Ai adus?

— Am adus.

— Nu cumva i-ai cerut mamei ce ți-am spus? se alarmă deodată Olguța.

— Ba chiar așa!

— Vai, Profira! Și vrei să am încredere în tine.

— De ce, duduie? Iaca am adus.

— Și ce-a spus mama?

— A spus să caut la dumneai în odaie, și eu am căutat și am adus.

— Așaa! Bun!... Îți mulțumesc.

Olguța zâmbi. Aplecându-se asupra mesei, începu să scrie pe hârtia elegantă, luată de Profira din cutia de scrisori – mare, lătăreț, apăsător – scoțând limba la fiecare cotitură de literă.

— Bun!

Leși hotărâtă, cu ochii înnegurați de Salomee, cu foarfece de parcă despicat în mână.

— Amarnic diavol! exclamă admirativ Profira, mușcând dintr-o caisă.

Odaia lui Dănuț se învecina primejdios cu odaia fetițelor. Punctul de frontieră era ușa închisă, cu cheia în broasca din partea cealaltă.

Fața dinspre odaia fetițelor purta un cuier, în care atârnau pălării de pai, funde de mătăsă, un cerc tricolor, o rețea cu mingi multicolore și două paltonașe pepita.

Fața dinspre odaia lui Dănuț era împodobită în partea de sus cu o panoplie de postav de biliard, alcătuită astfel: o pușcă Eureka – culcată pe țința ei de carton alb cu cercuri roșii în jurul centrului albastru – în tovărășia bețișoarelor isprăvite cu un tampon de gumă lipicioasă; două săbii de tinichea cu tecile pistruite de rugină și scofălcite de duelurile cu Olguța, încrucișate în X și o șuierătoare prinsă cu un șnur roșu, cu șuier bălbăit și gust acrișor.

Mai jos de panoplie, despărțite de o sabie atârnată vertical ca o coloană vertebrală a războiului, erau răstignite două uniforme: una de amiral japonez, cu șapcă și fără pantaloni, poreclită Kami-Mura; alta de amiral rus, botezată Potemkin¹.

Olguța proteguia pe ruși, Dănuț pe japonezi. De aceea decorația – o fundă de la o jartieră de-a doamnei Deleanu – cusută nemuritor de Profira pe pieptul amiralului japonez fusese smulsă cu stofă cu tot și era păstrată prudent în buzunarul amiralului rămas decorat cu „steaua căptușelii“. În schimb, chipiul amiralului rus subț pumnul lui Dănuț se destupase. Olguța lipise la loc arhipelagul de carton, cu gumă arabică și cususe trainic fundul cu sfoară, împodobind totodată chipiul cu ciudate țesături de aur. Olguța își avansase chipiul la gradul de peste-amiral și inaugurase evenimentul destupând la rândul ei – ceva mai calm și mai metodic decât Dănuț – chipiul amiralului japonez.

Doamna Deleanu reconstruise chipiul, iar Dănuț îl avansase generos la gradul de peste-peste-amiral: „ceea ce, spunea Olguța, e imposibil“.

Iată și epilogul războiului ruso-japonez în casa Deleanu:

— Acuma ce *mai* spui? Ai mâncat bătaie! o anunțase Dănuț pe Olguța, îmbrăcat în uniformă de amiral japonez.

— Nu-i adevărat!

— Să spuie papa.

— Dă, Olguța! Ce să-ți fac! Rușii au mâncat bătaie; iacătă jurnalele.

— Rușii, nu eu.

— Da tu nu ești Potemkin? o sfidase Dănuț.

¹ Pe atunci era la modă războiul ruso-japonez.

— Eu? Nici n-am fost, nici nu puteam să fiu.
— Cum?
— Fetele nu fac armată. Eu îs fată... să spuie papa... Și-n afară de asta, japonezii tăi au avut noroc, da-s niște fricoși.

— Minți!
— Mint? Atunci de ce-s galbeni?
— Cum de ce? Fiindcă-s galbeni; așa-s japonezii.
— Să-ți spun eu: îs galbeni de frică. Toți au gălbenare! țipase Olguța pentru urechile întregii Japonii... Și dacă vrei să te bați, să te bați cu mine, nu cu rușii, încheiasse Olguța cu fruntea sus.

La masa dată în cinstea ambilor amirali, domnul Deleanu citise următorul comunicat:

*Potemkin și Kami-Mura
Au pornit dârji la răzbel
Foc și pară și oțel.
Ura! Ura!*

*S-au luptat cât s-au luptat
Umplând casa de dezastre –
Prin salon, sufragerie
Și prin locuri mai sibastre.*

*Au mai stat ei și la colț
Aveau și pârînți dușmanii!
Ripostând: colț pentru colț,
Cu toată cenzura mării.*

*În ce hal fără de hal
Ți-e chipiul, Potemkin!
Dar e peste-amiral
Kami-Mura-i mai puțin!*

*Peste-peste-amiral
Kami-Mura-i avansat.
Dar chipiul e-ntr-un hal
Supra-supranatural.*

*Kami-Mura a învins,
Și Dănuț a câștigat;
Dar Olguța a pretins
Că e fată, nu băiat.*

*Și că deci nu poate fi
Biruită, nici vasal,
Fiindcă n-a fost niciodată
Autentic amiral.*

Envoi I

*Kami-Mura legendar,
Vezi proverbul cu căruța!
Buturuga nu-i la ruși,
Ocolește-o pe Olguța.*

Envoi II

*Japonezi stăpânitori
Pe îndepărtata mare,
La ce bun? Toți veți pieri
În curând de gălbinare.*

Odăuța lui Dănuț avea și flota! Flota de lighean lucrată de moș Gheorghe din coji mari de nucă: chibrături drept catarg, foițe de hârtie ceruită drept vântrele, buzele lui Dănuț drept vânt și ale Olguței drept ciclon.

Flota de băltoace: corăbioare debile încărcate ca arca lui Noe, cu vietăți de celuloid găunos. Și flota de iaz, cumpărată de la „Magasin univeisei“ din București de moșu' Poiu; un singur vas, lung și gros cât o franzelă, cu elice, steag, tunuri, coșuri și marinari de tînichea, paralizați pe punte.

Dănuț trânti ușa cu atâta putere, încât molozul se prăbuși pe umeri. Se scutură, clătînându-și buclele castanii, cu mișcarea biblică a lui Samson.

— Lasă-lasă! dădu el din cap.

Dând cu ochii de ultima cunună de premiant întâi, atârnată deasupra patului, o smulse din cui și o trânti pe jos, imbrâncind-o cu piciorul.

— De asta învăț eu, ca să mă persecute! Lasă... v-oi arăta eu vouă! clătină el pumnii spre ușa fetițelor.

Desprinzând pușca de pe țință, o înarmă cu săgeata gumată și trase... Chipiul peste-amiralului rus tresări rămânând cu o gropiță întunecată în fund.

Pac! pocni săgeata, rămânând lipită de ușă, ca o fișă de telefon... Dănuț o desprinse... Pe ușă rămase un monoclu aburit. Pac!... pac!... pac!...

— Ei, da ce-i scandalul acesta? Ce faci acolo Dănuț? Nu dormi?? il întâmpină, de dincolo de ușă, glasul doamnei Deleanu.

Dănuț amuși. În vârful picioarelor își atârână pușca la loc... Culese cununa, măturând foile desprinse sub dulap, și atârână restul gloriei în cuierul ei.

— Ai adormit?

I Dedicatie (fr.)

Dănuț izbi cu pumnul în pernă și se întinse pe rug.
 — Uite, Monica... Asta e odaia voastră... Îți place? Măna Monicăi îi strânse mâna mai tare.
 — Ce bine miroase, *tante* Alice!
 Cuprinzând-o în brațe, doamna Deleanu o ridică sus, sus...
 — Vezi tu ceva acolo?
 — Da... Eiil!... *Merci, tante* Alice!
 Zărise deasupra șifonierei o tablă de-argint acoperită cu sulfină.
 — Acum să-mi spui, în care pat vrei să dormi?
 — Olguța pe care și l-a ales, *tante* Alice?
 — Las-o pe Olguța, o dezmierdă doamna Deleanu; alege-ți-l tu pe care-l vrei...
 Pe cel dinspre fereastră, sau pe cel dinspre ușă?
 — Mi-i totuna, *tante* Alice...
 — Bine, atunci ți-l aleg eu pe cel dinspre fereastră... Așa o am pe Olguța mai aproape de urechea mea! zâmbi doamna Deleanu.
 Ușa ietacului ei și ușa odăii fetițelor, așezate față-n față, erau despărțite de tăcerea unui vast antret.
 — Ș-acuma, hai să desfacem bagajul... Unde-i cheia?
 — Poftim, *tante* Alice! îi oferî Monica, cu capul ridicat, capătul lăntucului de argint din jurul gâtului, scos de pe piept, de sub pieptarul rochiței.
 — Da asta ce-i, Monica?... Ce cruciuliță frumoasă! Alături de cheița nichelată atârna o cruce de aramă pe care ardea reliefurile unei chinuite răstigniri.
 — Îți place, *tante* Alice?
 — Foarte mult... O ai de la mama?
 — Nu știu... mi-a dat-o bunica... *Tante* Alice...
 — Ce-i, Monica?
 — ...Te rog, ia-o! o rugă fetița, cu obrăjii încinși, scoțându-și lăntucul... Vreau eu să ți-o dau, *tante* Alice! stăruî ea, cu sprâncenele ridicate, în preajma energiei lacrimilor.
 Și cu de-a sila strecură lăntucul în mâna doamnei Deleanu.
 — ...Îți mulțumesc, Monica, o împacă ea dezmierdându-i părul... Da astfel de lucruri nu se dau, pușor! E o amintire de la părinții tăi... Eu ți-o păstrez numai.
 — Ție pot să ți-o dau, îi răspunse cu liniște și gravitate Monica, privind în pământ.
 — O iubești așa de mult pe *tante* Alice?
 — Da.
 — Și *tante* Alice te iubește pe tine mult de tot... ca pe Olguța și Dănuț.
 — Știu! șopti Monica.
 — Oare Olguța de ce nu mai vine? Ia du-te și vezi tu.
 Doamna Deleanu clipi... și până să deschidă geamandanul dibui mult în jurul broaștei, cu cheița nichelată.
 — N-o găsesc, *tante* Alice! intră alarmată Monica.
 — Lasă, că vine ea singură... Trebuie să fie la moș Gheorghe! Uite, Monica!
 Ți-am pus pe măsuta de noapte portretul bunicii... Dacă vrei să-l atârni în perete, îți dau eu o altă ramă.
 — Nu-nu, e bine așa, *tante* Alice.
 — Lucrurile ți le-am așezat în șifonieră... Uite: rafturile de sus sunt ale tale...

— *Tante* Alice, se cutremură Monica, n-ai găsit o păpușă în geamandan?
 — Ba da! zâmbi doamna Deleanu. Am culcat-o, uite...
 Și din penumbra raftului, luă în brațe un pătuț în care dormeau două păpuși cu palăriile în cap.
 — Mie, *tante* Alice? nu-și crezu ochilor Monica.
 — Sigur, Monica!... Uite și o șifonieră cu rochii pentru păpușile tale.
 — Da' Olguța? se opri fetița cu brațele întinse.
 — Și ea are la fel!
 Clanța descărcă un foc de pușcă, ușa pocni și bufni la loc, repezită îndărăt, cu mâna stângă, de Olguța...
 — Ce-i? Ce-i?
 Olguța se aruncase de sus, în pat, legându-se molatec în tresăltările arcurilor scârțâitoare, care dormeau de un an.
 — Bine, Olguța, așa se intră într-o casă de oameni?... Și cu botinele murdare în pat! Vai! Vai! Vai!
 — Nu mai pot!
 — Unde-ai fost?
 — La moș Gheorghe.
 — Și ce-ai mai făcut, Olguța? o întrebă doamna Deleanu, privindu-i deodată ochii cu luare-aminte.
 — Nu spun?! Am fost la moș Gheorghe!
 — Olguța, iar ai făcut o poznă!
 — Spune drept, Olguța!
 — *Am făcut ce trebuia să fac!* vorbi Olguța sacadat, sfidând.
 — Olguța, nu umbla cu fleacuri! Așa se răspunde?
 — ...Foarfecelile l-am pus la loc, încheie Olguța, prin vorbe, mărturisirea începută în gând.
 — Foarfecelile!... Cine ți l-a dat?
 — Chiar mata!... Sigur! mata mi l-a dat! se ilumină Olguța, simțind fericirea vinovaților care-și găsesc din senin un complice la răspundere, după ce-au săvârșit singuri fapta.
 — Eu!! Olguța, vină-ți în fire!... Ia hai și te dezbracă mai bine... Răpegior, răpegior.
 — Mamă, mi s-a rupt ciorapul! se bucură Olguța, cu o gheată în mână, cambrându-și degetul cel mare de la picior, prin spărtura mereu lărgită de înflorirea lui roză și ghidușă.
 — Văd și mă bucur... Lasă ciorapul în pace, Olguța! Hai scoate-l!
 — Să-ți ajut, Monica?
 — Nu, *merci, tante* Alice! Pot singură.
 Cu brațele aduse la spate pe deasupra grumazilor, Monica își deschise nasturii rochiței... Ciorapii Olguței zburară violent... Alunecând, rochița Monicăi descoperi un trup de băiețel mlădiu, cu piept naiv... Simțind privirea doamnei Deleanu, se acoperi din nou, plecând bărbia.
 — Eu mă duc... Dezbracă-te, Monica.